

Àmbit social i criminològic

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

DOCUMENTS DE TREBALL

CONSELL d'EUROPA

Regles Penitenciàries Europees

Traducció realitzada pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del
Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Abril de 2010

CONSELL D'EUROPA

COMITÈ DE MINISTRES

Recomanació Rec(2006)2 del Comitè de Ministres als estats membres sobre les Normes Penitenciàries Europees¹

(adoptada pel Comitè de Ministres l'11 de gener de 2006, arran de la 952 reunió de delegats de ministres)

El Comitè de Ministres, en virtut de l'article 15.b de l'Estatut del Consell d'Europa,

Tenint en compte la Convenció Europea de Drets Humans, així com també la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans;

Tenint en compte igualment el treball portat a terme pel Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i les Penes o Tractes Inhumans o Degradants i, particularment, les normes que ha desenvolupat en els seus informes generals;

Reiterant que no es pot privar ningú de la seva llibertat, llevat que aquesta privació de llibertat constitueixi una mesura d'últim recurs i que estigui d'acord amb els procediments definits per la llei;

Subratllant que per al compliment de les sentències de presó i el tractament dels reclusos cal tenir en compte els imperatius de seguretat, protecció i

---

¹ Des de l'adopció d'aquesta Recomanació, i en aplicació de l'article 10.2.c del Reglament interior de reunions de delegats de ministres, el delegat de Dinamarca s'ha reservat el dret del seu Govern d'atenir-se o no a l'article 43, punt 2, de l'annex a la Recomanació, perquè opina que l'exigència segons la qual el personal mèdic ha de visitar diàriament els reclusos internats en cel·les d'aïllament planteja preocupacions ètiques serioses quant al paper que es podria demanar que aquest personal assumís pel que fa a decidir si els reclusos han de continuar sotmesos a aïllament.

disciplina i que, al mateix temps, s'han de garantir unes condicions penitenciàries que no atemptin contra la dignitat humana, i que ofereixin activitats formatives constructives i programes de tractament que preparin els reclusos per a la reinserció en la societat;

Considerant que és important que els estats membres del Consell d'Europa segueixin actualitzant i respectant els principis comuns relatius a política penitenciària;

Considerant, a més, que el respecte d'aquests principis comuns reforçarà la cooperació internacional en aquest àmbit;

Després de constatar els importants canvis socials que han generat avenços significatius en matèria penal a Europa en les últimes dues dècades;

Confirmant una vegada més les normes contingudes en les recomanacions del Comitè de Ministres del Consell d'Europa que s'ocupen dels aspectes específics de la política i la pràctica penitenciàries i, específicament, la R(89)12 sobre l'educació a la presó; la R(93)6 relativa als aspectes penitenciaris i criminològics del control de les malalties transmissibles, i especialment de la sida, i els subsegüents problemes de salut a la presó; la R(97)12 sobre el personal encarregat de l'aplicació de sancions i mesures; la R(98)7 relativa als aspectes ètics i organitzatius de l'atenció a la salut en l'entorn penitenciar; la R(99)22 relativa a la superpoblació penitenciària i l'augment de la població reclusa; la Rec(2003)22 relativa a la llibertat condicional, i la Rec(2003)23 relativa a la gestió de les administracions penitenciàries dels condemnats a cadena perpètua i dels demés condemnats a penes llargues;

D'acord amb l'esperit del conjunt de les Regles Mímines de les Nacions Unides per al tractament dels reclusos;

Considerant que cal revisar i actualitzar a fons la R(87)3 del Comitè de Ministres sobre les Normes Penitenciàries Europees a fi de poder-hi incorporar els avenços que s'han produït en l'àmbit de la política penal, de l'execució de condemnes, i de la gestió de les presons en general a Europa;

Recomana als governs dels estats membres:

- que, en l'elaboració de les seves legislacions, polítiques i pràctiques, es guiïn per les normes contingudes en l'annex a aquesta Recomanació, que substitueix la Recomanació R(87)3 del Comitè de Ministres sobre les Normes Penitenciàries Europees;

- que s'assegurin que aquesta Recomanació i el comentari adjunt es tradueixin i difonguin tan àmpliament com sigui possible, especialment entre les autoritats judicials, el personal penitenciar i els reclusos mateixos.

Annex a la Recomanació Rec(2006)2

Part I

Principis fonamentals

1. Es respectaran els drets humans en el tracte amb tota persona privada de llibertat.
2. Les persones privades de llibertat conservaran tots els drets que per llei no els hagin estat retirats per la decisió que els condemna a una pena de presó o a una detenció preventiva.
3. Les restriccions que s'imposin a les persones privades de llibertat es limitaran a les estrictament necessàries i seran proporcionals als objectius legítims per als quals se les ha imposat.
4. La manca de recursos no podrà justificar condicions de detenció que violin els drets humans.
5. La vida a la presó s'ajustarà tant com es pugui als aspectes positius de la vida fora de la presó.
6. Tota detenció es portarà a terme de manera que faciliti la reinserció en la societat lliure de les persones privades de llibertat.

7. Es fomentarà la cooperació amb els serveis socials externs i, en la mesura que sigui possible, la participació de la societat civil en la vida de la presó.

8. El personal penitenciari desenvolupa una missió important de servei públic i la seva contractació, formació i condicions de treball li hauran de permetre mantenir amb els reclusos un tracte d'alta qualitat.

9 Totes les presons estaran subjectes a inspeccions governamentals periòdiques i al control d'una autoritat independent.

Àmbit d'aplicació

10.1 Les Normes Penitenciàries Europees s'aplicaran a les persones detingudes provisionalment per ordre judicial o privades de llibertat en compliment d'una condemna.

10.2 En principi, la persona detinguda provisionalment per ordre judicial, o privada de llibertat després d'haver estat condemnada, només podrà estar detinguda en una presó; és a dir, en un establiment reservat als reclusos d'aquestes dues categories.

10.3 Aquestes Normes també s'aplicaran a les persones:

- a. detingudes per qualsevol altra raó en una presó; o
- b. detingudes provisionalment per ordre judicial o privades de llibertat després d'haver estat condemnades però que, per alguna raó, estiguin detingudes en altres llocs.

10.4 A efectes d'aquestes Normes, serà considerada com a detinguda tota persona detinguda en una presó o detinguda d'acord amb els termes esmentats en el punt 10.3.b.

11.1 Els menors de divuit anys no podran ser internats en presons per a adults, i ho hauran de ser en establiments especialment concebuts a aquest efecte.

11.2 Tanmateix, si excepcionalment hi hagués menors internats en aquestes presons, la seva situació i les seves necessitats es regiran per normes especials.

12.1 Les persones que pateixin malalties mentals i l'estat de salut mental de les quals sigui incompatible amb l'internament en una presó romandran detingudes en un establiment concebut a aquest efecte.

12.2 De tota manera, si s'interna excepcionalment aquestes persones en una presó, la detenció es regirà per normes especials que considerin la seva situació i les seves necessitats.

13. Aquestes Normes s'aplicaran amb imparcialitat, sense cap discriminació per raons de sexe, raça, color, llengua, religió, ideologia política o d'altra mena, origen nacional o social, pertinença a una minoria nacional, fortuna, lloc de naixement o qualsevol altra situació.

Part II

Condicions penitenciàries

Ingrés

14. Ningú no ingressarà a la presó ni hi romandrà en qualitat de reclus sense una ordre vàlida d'empresonament de conformitat amb les disposicions legals del país.

15.1 En el moment de l'ingrés a la presó d'un nou reclus, se n'enregistraran immediatament les següents dades:

- a) dades relatives a la identitat del reclus;
- b) motiu de la seva detenció i nom de l'autoritat competent que l'ha ordenat;
- c) data i hora de l'ingrés;
- d) llista dels efectes personals del reclus que es guardaran en custòdia d'acord amb el que preveu la Norma 31;

e) tota ferida visible i tota queixa de maltractament previ; i

f) subjecta als requisits del secret mèdic, tota informació sobre l'estat de salut del reclus que pugui ser important per al seu benestar físic i mental o el dels altres.

15.2 En el moment de l'ingrés, s'informarà el reclus del que preveu la Norma 30.

15.3 Immediatament després de l'ingrés del reclus, se'n notificarà l'internament d'acord amb el que preveu la Norma 24.9.

16. Després de l'ingrés, i tan aviat com es pugui:

a) es completarà la informació sobre l'estat de salut del reclus mitjançant un examen mèdic d'acord amb el que preveu la Norma 42;

b) es determinarà el grau de seguretat aplicable al reclus d'acord amb el que preveu la Norma 51;

c) es determinarà el risc que el reclus representa d'acord amb el que preveu la Norma 52;

d) s'avaluarà tota la informació existent sobre la situació social del reclus, a fi d'ocupar-se de les seves necessitats personals i socials immediates, i

e) en el cas dels reclusos condemnats, es prendran les mesures necessàries per posar en marxa programes de conformitat amb la part VIII d'aquestes Normes.

Assignació i allotjament

17.1 S'assignarà els reclusos, en la mesura que sigui possible, a presons situades a prop del seu lloc de residència o de centres de rehabilitació social.

17.2 Per a l'assignació també es tindran en consideració els requisits relatius a les investigacions penals en curs i de seguretat, així com la necessitat d'oferir un règim apropiat a tots els reclusos.

17.3 En la mesura que sigui possible, es consultarà els reclusos sobre la seva assignació inicial i sobre cada trasllat ulterior d'una presó a una altra.

18.1 L'allotjament destinat als reclusos, i en particular els dormitoris, respectaran la seva dignitat humana i, en la mesura que sigui possible, la seva intimitat, i respondran als requisits mínims requerits en matèria de salut i higiene, i tindran en compte les condicions climàtiques i especialment la superfície de sol, el volum d'aire, la il·luminació, la calefacció i la ventilació.

18.2 En tots els edificis on els reclusos hagin de viure, treballar o reunir-se:

a) les finestres seran prou grans perquè els reclusos puguin llegir i treballar amb llum natural en condicions normals, i per permetre l'entrada d'aire fresc, llevat que hi hagi un sistema de climatització apropiat;

b) la il·luminació artificial complirà les normes tècniques legals, i

c) hi haurà un sistema d'alarma que permeti que els reclusos es posin immediatament en contacte amb el personal.

18.3 Les lleis nacionals definiran les condicions mínimes requerides relatives als punts establerts en els paràgrafs 1 i 2.

18.4 Les lleis nacionals preveuran mecanismes que garanteixin que el respecte d'aquestes condicions mínimes no perilli com a conseqüència de la superpoblació de les presons.

18.5 Normalment, el reclús serà allotjat a la nit en una cel·la individual, llevat que es consideri més convenient que la comparteixi amb altres reclusos.

18.6 Les cel·les només podran ser compartides si estan adaptades al seu ús col·lectiu, i estaran ocupades per reclusos capaços de compartir-les.

18.7 En la mesura que sigui possible, els reclusos podran escollir si volen o no compartir cel·la a la nit.

18.8 La decisió de col·locar un reclús en una presó especial o en una secció en concret de la presó tindrà en compte la necessitat de separar:

- a) els reclusos preventius dels condemnats;
- b) els reclusos de les recluses, i
- c) els reclusos adults joves dels reclusos de més edat.

18.9 Es podrà contravenir a les disposicions del punt 8 en matèria de separació dels reclusos a fi de permetre que participin conjuntament en activitats organitzades. Tanmateix, de nit aquests grups estaran sempre separats, llevat que els interessats consentin a compartir cel·la i que les autoritats penitenciàries considerin que aquesta mesura respon a l'interès de tots els reclusos afectats.

18.1 Les condicions d'allotjament dels reclusos satisfaran les mesures de seguretat menys restrictives possibles compatibles amb el risc que els reclusos es fuguin, es lesionin, o lesionin altres persones.

Higiene

19.1 Tots els espais de la presó es conservaran en bon estat i se'ls mantindrà sempre nets.

19.2 Quan un reclus ingressi a la presó, la seva cel·la i els altres espais on se l'allotgi hauran d'estar nets.

19.3 Els reclusos tindran fàcil accés a les instal·lacions sanitàries, les quals hauran de ser higièniques i protegir la intimitat.

19.4 Les instal·lacions de bany i dutxa seran suficients perquè cada reclus les pugui utilitzar, a una temperatura adaptada al clima, preferentment una vegada al dia i com a mínim dues vegades a la setmana (o amb més freqüència, si cal) en interès de la higiene general.

19.5 Els reclusos tindran cura de la seva higiene personal i de la neteja i el manteniment de la seva roba i el seu lloc d'allotjament.

19.6 Les autoritats penitenciàries els proporcionaran els mitjans per fer-ho, especialment articles d'higiene personal i també estris i productes de manteniment.

19.7 Es prendran mesures especials a fi de respondre a les necessitats higièniques de les recluses.

Roba i roba de llit

20.1 A tot reclus que no disposi de roba pròpia adequada se li proporcionarà roba apropiada d'acord amb el clima.

20.2 Aquesta roba no serà ni degradant ni humiliant.

20.3 Aquesta roba es mantindrà en bon estat i se la substituirà quan sigui necessari.

20.4 Quan un reclus surti de la presó amb un permís, no se l'obligarà a portar roba que l'identifiqui com a reclus.

21. Els reclusos disposaran d'un llit individual i de la seva pròpia roba de llit, la qual es mantindrà en bones condicions i es canviarà amb la freqüència necessària per assegurar-ne la netedat.

Nutrició

22.1 Els reclusos gaudiran d'un règim alimentari que tingui en compte la seva edat, el seu estat de salut, el seu estat físic, la seva religió, la seva cultura i la naturalesa de la seva feina.

22.2 La legislació del país determinarà els criteris de qualitat del règim alimentari que els caldrà i, en particular, el contingut energètic i proteínic mínim.

22.3 El menjar es prepararà i servirà en condicions higièniques.

22.4 Se serviran tres àpats al dia repartits a intervals raonables.

22.5 Els reclusos tindran accés a aigua potable en tot moment.

22.6 Un metge o un infermer qualificat prescriuran la modificació del règim alimentari del reclus si aquesta mesura és necessària per raons mèdiques.

Assessorament jurídic

23.1 Tot reclus tindrà dret a sol·licitar assessorament jurídic, i les autoritats penitenciàries li facilitaran un accés raonable a aquest assessorament.

23.2 Tot reclus tindrà dret a consultar pel seu compte un advocat de la seva elecció sobre qualsevol aspecte de dret.

23.3 Quan la legislació prevegi un programa d'assistència jurídica gratuïta, les autoritats penitenciàries comunicaran aquesta possibilitat a tots els reclusos.

23.4 Les consultes i altres comunicacions –inclosa la correspondència– sobre assumptes jurídics entre el reclus i el seu advocat seran confidencials.

23.5 Una autoritat judicial podrà, en circumstàncies excepcionals, autoritzar restriccions a aquest principi de confidencialitat a fi d'evitar la comissió d'un delictes greu o un perjudici més gran a la seguretat de la presó.

23.6 Els reclusos podran accedir als documents relatius als procediments judicials que els afectin, o bé estar autoritzats a guardar-los ells mateixos.

Contacte amb el món exterior

24.1 Els reclusos estaran autoritzats a comunicar-se tan sovint com sigui possible –per carta, telèfon o altres mitjans de comunicació– amb la seva família, amb tercers i amb representants d'organismes exteriors, així com també a rebre visites de les persones esmentades.

24.2 Les comunicacions i les visites podran estar sotmeses a la restricció i el control necessaris per al desenvolupament de les investigacions penals en curs, el manteniment de l'ordre i la seguretat, la prevenció de delictes penals i la protecció de les víctimes de delictes, si bé aquestes restriccions –incloses les restriccions específiques ordenades per una autoritat judicial– no impediran que hi hagi un grau mínim acceptable de contacte.

24.3 La legislació nacional especificarà els organismes nacionals i internacionals, així com els funcionaris, amb els quals els reclusos es podran comunicar sense restriccions.

24.4 El règim de visites permetrà que els reclusos mantinguin i desenvolupin relacions familiars d'una manera tan normal com sigui possible.

24.5 Les autoritats penitenciàries ajudaran els reclusos a mantenir un contacte adequat amb el món exterior i els proporcionaran l'assistència social apropiada perquè ho facin.

24.6 Es comunicarà al reclus de seguida que es pugui qualsevol notícia sobre la mort o la malaltia greu d'un familiar proper.

24.7 Quan les circumstàncies ho permetin, s'autoritzarà el reclus a sortir de la presó, sol o amb escorta, per visitar un parent malalt, assistir a un funeral o per altres raons humanitàries.

24.8 Tot reclus tindrà dret a informar immediatament la seva família de la seva reclusió o del trasllat a un altre establiment, així com també de tota malaltia o lesió greu que pateixi.

24.9 En el cas que un detingut ingressi a la presó, mori, es posi greument malalt, fereixi greument un altre reclus o sigui traslladat a un hospital, i llevat que el reclus sol·liciti el contrari, les autoritats informaran immediatament del fet el seu cònjuge o, si l'interessat és solter, el familiar més proper o qualsevol altra persona designada pel reclus.

24.10 Els reclusos es podran informar periòdicament dels assumptes públics, podran llegir diaris, revistes i altres publicacions, i subscriure-s'hi, i seguir les emissions de ràdio o televisió, llevat que una autoritat judicial ho hagi prohibit en un cas individual i per un període concret.

24.11 Les autoritats penitenciàries vetllaran perquè els reclusos puguin participar en eleccions, referèndums i altres aspectes de la vida pública, llevat que la llei hagi restringit l'exercici d'aquest dret als interessats.

24.12 Els reclusos estaran autoritzats a comunicar-se amb els mitjans de comunicació, llevat que hi hagi raons de pes per prohibir-los-ho pel bé de la seguretat, de l'interès públic o de la protecció de la integritat de les víctimes, d'altres reclusos i del personal.

Règim penitenciari

25.1 El règim previst per a tots els reclusos oferirà un programa d'activitats equilibrat.

25.2 Aquest règim permetrà que tots els reclusos passin cada dia fora de la seva cel·la tant de temps com calgui per assegurar un grau suficient d'interacció humana i social.

25.3 Aquest règim també garantirà les necessitats de benestar social dels reclusos.

25.4 Es prestarà especial atenció a les necessitats dels reclusos que hagin patit abusos físics, mentals o sexuals.

Treball

26.1 El treball a la presó serà considerat un element positiu del règim penitenciari i en cap cas se l'imposarà com a càstig.

26.2 Les autoritats penitenciàries s'esforçaran per facilitar un treball suficient i útil.

26.3 Aquest treball permetrà, en la mesura que sigui possible, mantenir o augmentar la capacitat del reclus de guanyar-se la vida després de sortir de la presó.

26.4 D'acord amb la Norma 13, en l'assignació dels treballs no es discriminarà per qüestions de sexe.

26.5 Es proposarà un treball que inclogui formació professional als reclusos que estiguin en condicions d'aprofitar-la, especialment als joves.

26.6 En la mesura que sigui possible, els reclusos podran escollir el tipus de treball que volen realitzar, tenint en compte la disponibilitat dels treballs, una selecció professional adequada i els requisits d'ordre i disciplina.

26.7 L'organització i els mètodes de treball en les presons s'hauran d'assemblar tant com es pugui als que regeixen un treball similar fora de la presó, amb l'objectiu de preparar els reclusos per a una vida professional en condicions normals.

26.8 Tot i que el fet d'obtenir un benefici econòmic del treball penitenciari pugui servir per millorar la qualitat i la importància de la formació professional, els interessos dels reclusos no s'han de subordinar a aquestes finalitats.

26.9 Les autoritats penitenciàries facilitaran el treball dels reclusos, pel seu compte o en col·laboració amb empresaris privats, tant dins com fora de la presó.

26.10 En qualsevol cas, el treball dels reclusos es remunerarà de manera equitativa.

26.11 Els reclusos podran dedicar almenys una part de la seva remuneració a la compra d'articles autoritzats destinats a ús personal i enviar-ne una altra part a la seva família.

26.12 Es podrà animar els reclusos a estalviar una part de la seva remuneració, que podran recuperar quan surtin de la presó o dedicar a altres finalitats autoritzades.

26.13 Les mesures aplicades en matèria de salut i de seguretat asseguraran una protecció eficaç dels reclusos i no podran ser menys rigoroses que les aplicades als treballadors fora de la presó.

26.14 Es prendran mesures per indemnitzar els reclusos víctimes d'accidents de treball i de malalties professionals, en condicions tan favorables com les previstes per la llei del país per als treballadors fora de la presó.

26.15 El nombre diari i setmanal màxim d'hores de treball dels reclusos es fixarà d'acord amb la legislació vigent en el món laboral exterior.

26.16 Els reclusos gaudiran com a mínim d'un dia de repòs a la setmana i de temps suficient per a activitats educatives i d'altres menes.

26.17 En la mesura que sigui possible, els reclusos que treballin estaran afiliats al règim nacional de seguretat social.

Exercici físic i oci

27.1 Tots els reclusos tindran l'oportunitat, si el temps ho permet, de fer com a mínim una hora al dia d'exercici a l'aire lliure.

27.2 Quan el temps no ho permeti, es proposaran activitats alternatives als reclusos que vulguin fer exercici.

27.3 Formaran part integral del règim penitenciari les activitats organitzades per promoure la bona forma física dels reclusos mitjançant exercicis i activitats d'oci.

27.4 Les autoritats penitenciàries facilitaran aquest tipus d'activitats proporcionant les instal·lacions i els equips adequats.

27.5 Les autoritats penitenciàries s'encarregaran d'organitzar activitats especials per als reclusos que les necessitin.

27.6 Es proposaran als reclusos activitats d'oci, especialment esports, jocs, activitats culturals, entreteniments i la pràctica de l'oci actiu. En la mesura que sigui possible, es permetrà que les organitzin els reclusos mateixos.

27.7 Els reclusos estaran autoritzats a reunir-se durant les sessions d'exercici físic i amb l'objectiu de participar en activitats d'oci.

Educació

28.1 Totes les presons intentaran oferir als reclusos programes d'ensenyament tan complets com sigui possible i que responguin a les seves necessitats individuals, tenint en compte les seves aspiracions.

28.2 Es donarà prioritat als reclusos que no sàpiguen llegir o comptar i als que no tinguin estudis elementals o de formació professional.

28.3 Cal prestar especial atenció a la formació dels reclusos joves i dels que tenen necessitats especials.

28.4 En els règims penitenciaris, la formació tindrà la mateixa consideració que el treball i els reclusos no perdran avantatges econòmics ni d'altra mena per participar en programes educatius.

28.5 Cada establiment disposarà d'una biblioteca destinada als reclusos, amb un fons que ofereixi diversitat de recursos, tant d'oci com educatius, en format imprès i en altres suports.

28.6 En la mesura que sigui possible, la biblioteca de la presó s'organitzarà amb la col·laboració de les biblioteques públiques.

28.7 En la mesura que sigui possible, la formació dels reclusos:

- a. S'integrarà en el sistema educatiu i professional públic, amb la finalitat que els interessats puguin seguir fàcilment l'educació i la formació professional després de sortir de la presó, i
- b. S'impartirà amb la col·laboració d'institucions educatives del món exterior.

Llibertat de pensament, de consciència i de religió

29.1 Es respectarà el dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió dels reclusos.

29.2 El règim penitenciari s'organitzarà, sempre que sigui possible, de manera que els reclusos puguin practicar la seva religió i les seves creences, assistir a serveis o reunions dirigides per representants de la seva religió o creença i rebre visites privades dels representants de la seva religió o creença, així com també tenir publicacions relacionades amb la seva religió o creença.

29.3 No es podrà obligar cap reclus a practicar cap religió o creença en particular, ni a assistir a serveis religiosos o reunions, ni a participar en pràctiques religioses, ni a acceptar visites de representants religiosos.

Informació

30.1 En el moment d'ingressar, i després tan sovint com calgui, s'informarà cada reclus per escrit i verbalment, en una llengua que entengui, del reglament de la presó, així com també dels seus drets i obligacions a la presó.

30.2 Els reclusos estaran autoritzats a tenir una versió escrita de la informació que se'ls hagi proporcionat.

30.3 S'informarà el reclus dels procediments judicials en què es vegi involucrat i, en cas de condemna, se l'informarà de la durada de la seva pena i de les possibilitats de posada en llibertat anticipada.

Béns personals dels reclusos

31.1 Els objectes que els reclusos no puguin guardar amb ells en virtut del reglament interior, es deixaran sota custòdia de la presó en el moment en què hi ingressin.

31.2 Tot reclus haurà de signar un inventari dels objectes deixats sota custòdia.

31.3 Es prendran mesures per conservar aquests objectes en bon estat.

31.4 Si es considera necessari destruir un objecte, es farà constar el fet i s'informarà el reclus del cas.

31.5 Els reclusos tindran el dret, subjecte als requisits d'higiene, ordre i seguretat, de comprar o obtenir d'altres maneres productes, inclosos aliments i begudes, a preus que no siguin anormalment superiors als de l'exterior.

31.6 Si un reclús posseeix medicaments en el moment d'ingressar, el metge decidirà què se n'ha de fer.

31.7 Si s'autoritza els reclusos a conservar amb ells algun bé, les autoritats penitenciàries prendran mesures que permetin guardar aquesta mena d'objectes amb seguretat.

Trasllat dels reclusos

32.1 Durant el seu trasllat a una altra presó o a altres llocs, com ara el tribunal o l'hospital, s'exposarà els reclusos a la vista del públic el mínim possible i les autoritats prendran mesures per protegir-ne l'anonimat.

32.2 Estarà prohibit el transport dels reclusos en vehicles mal ventilats o mal il·luminats, o en condicions que els sotmetin a patiments físics o vexacions evitables.

32.3 El transport dels reclusos serà a càrrec de les autoritats públiques i es realitzarà sota la direcció d'aquestes.

Posada en llibertat dels reclusos

33.1 El reclús serà posat en llibertat sense retards quan hagi complert la seva condemna o quan un tribunal o una altra autoritat així ho ordeni.

33.2 Es farà constar la data i l'hora de la posada en llibertat.

33.3 El reclús es beneficiarà de les ajudes que li permetin reinserir-se en la societat en ser posat en llibertat.

33.4 En el moment de la seva posada en llibertat, el reclús recuperarà els diners i les pertinences que van quedar sota custòdia, a excepció de les sumes que hagin estat retirades amb autorització, de les pertinences que

hagin estat enviades a altres institucions amb autorització, o de les que hagin estat destruïdes com a resultat de mesures d'higiene.

33.5 El reclús signarà un rebut de les pertinences que se li tornin.

33.6 Quan la posada en llibertat ja estigui fixada, s'oferirà al reclús la possibilitat d'una revisió mèdica d'acord amb la Norma 42, en la data més propera possible al dia de la seva posada en llibertat.

33.7 Es prendran mesures per assegurar que cada reclús posat en llibertat disposi dels documents identificatius necessaris, i perquè rebi l'ajuda necessària per trobar allotjament i treball.

33.8 La persona posada en llibertat disposarà dels mitjans immediatament necessaris per a la seva subsistència, tindrà roba adequada a l'època de l'any, i tindrà els mitjans suficients per arribar al seu lloc de destí.

Dones

34.1 A més de complir les disposicions d'aquestes Normes específiques per a les dones, les autoritats prestaran especial atenció a les necessitats físiques, professionals, socials i psicològiques de les dones a l'hora de prendre decisions que afectin qualsevol aspecte de la seva detenció.

34.2 Es prestarà especial atenció perquè les recluses en les condicions previstes en la Norma 25.4 tinguin accés als serveis especials.

34.3 Les recluses estaran autoritzades a donar a llum fora de la presó, i en el cas que un nen neixi dins de l'establiment, les autoritats s'encarregaran de proporcionar-los l'assistència i les infraestructures necessàries.

Menors

35.1 Quant als menors de divuit anys que estiguin detinguts excepcionalment en una presó per a adults, les autoritats vetllaran perquè puguin accedir no només als serveis oferts a tots els reclusos, sinó també als serveis socials,

psicològics i educatius, i a atenció religiosa i programes recreatius semblants als que tenen els menors en el món exterior.

35.2 Els reclusos menors d'edat que es trobin en edat d'escolarització obligatòria hi tindran accés a l'escolarització.

35.3 S'atorgarà ajuda addicional als menors posats en llibertat.

35.4 Els reclusos menors d'edat que es trobin en una presó residiran en una zona separada de la zona per als adults, llevat que això sigui contrari a l'interès del menor.

Nens

36.1 Els nens es podran estar a la presó només amb un dels seus progenitors si això és per al benestar del nen. No se'ls tractarà com a reclusos.

36.2 Quan s'autoritzi els nens a estar a la presó amb un progenitor, es prendran mesures especials per disposar d'una guarderia dotada de personal qualificat on els nens es puguin quedar quan el progenitor participi en activitats a les quals els nens no puguin assistir.

36.3 Hi haurà condicions especials d'allotjament per atendre el benestar dels nens.

Estrangers

37.1 S'informarà sense dilació els reclusos procedents d'un país estranger del seu dret de posar-se en contacte amb els seus representants diplomàtics o consulars i de disposar de mitjans raonables per establir aquesta comunicació.

37.2 Els reclusos procedents d'estats que no tinguin representants diplomàtics o consulars al país, així com els refugiats i els apàtrides, disposaran de les mateixes facilitats i estaran autoritzats a dirigir-se al representant diplomàtic de l'Estat encarregat dels seus interessos o a qualsevol altra autoritat nacional o internacional la missió de la qual sigui protegir els interessos en qüestió.

37.3 A fi d'ajudar els reclusos estrangers que puguin tenir necessitats especials, les autoritats penitenciàries cooperaran estretament amb els representants diplomàtics o consulars.

37.4 Es proporcionarà als reclusos estrangers informació específica sobre assistència jurídica.

37.5 S'informarà els reclusos estrangers de la possibilitat de complir les seves penes en altres països.

Minories ètniques o lingüístiques

38.1 Es prendran les mesures necessàries per satisfer les necessitats dels reclusos que formin part de minories ètniques o lingüístiques.

38.2 En la mesura que sigui possible, es permetrà que es mantinguin a la presó les pràctiques culturals de grups diferents.

38.3 Les necessitats lingüístiques seran cobertes per intèrprets competents i es lliurarà material informatiu redactat en les llengües que s'utilitzin a la presó.

Part III

Salut

Assistència mèdica

39. Les autoritats penitenciàries protegiran la salut de tots els reclusos al seu càrrec.

Organització de l'assistència mèdica a la presó

40.1 Els serveis mèdics prestats a la presó s'organitzaran en estreta relació amb l'administració general del servei de salut de la comunitat o del país.

40.2 Les polítiques de salut a la presó seran compatibles amb la política nacional de salut pública i hi estaran integrades.

40.3 Els reclusos tindran accés als serveis de salut disponibles al país sense cap tipus de discriminació per causa de la seva situació jurídica.

40.4 Els serveis mèdics de la presó tindran la funció de detectar i tractar les deficiències i les malalties mentals i físiques que pateixin els reclusos.

40.5 Amb aquesta finalitat, els reclusos tindran el dret d'accedir als serveis mèdics, quirúrgics i psiquiàtrics que puguin necessitar, inclosos els disponibles en l'entorn lliure.

Personal mèdic i sanitari

41.1 Totes les presons disposaran, com a mínim, dels serveis d'un metge de medicina general.

41.2 Es prendran mesures per assegurar en tot moment que un metge qualificat intervingui ràpidament en cas d'urgència.

41.3 Un metge a temps parcial visitarà regularment les presons que no tinguin un metge a jornada completa.

41.4 Totes les presons disposaran de personal amb formació mèdica apropiada.

41.5 Tots els reclusos tindran accés als serveis de dentistes i d'oftalmòlegs qualificats.

Deures del metge

42.1 El metge, o un infermer qualificat sota la responsabilitat del primer, visitarà com més aviat millor cada reclús quan ingressi a la presó, i l'examinarà, llevat que sigui clarament innecessari.

42.2 El metge, o un infermer qualificat sota la responsabilitat del primer, examinarà els reclusos, si així ho sol·liciten, abans que se'ls posi en llibertat i, si no, examinarà els reclusos tan sovint com calgui.

42.3 Quan examini un reclus, el metge o l'infermer qualificat sota la responsabilitat del primer prestarà especial atenció:

- a. al respecte dels principis generals del secret mèdic;
- b. al diagnòstic de les malalties psíquiques o mentals i a les mesures necessàries per al seu tractament i perquè es pugui continuar un tractament mèdic prèviament existent;
- c. a la consignació i la posada en coneixement de les autoritats competents de tot senyal o indicatiu que porti a pensar que els reclusos han estat tractats amb violència;
- d. als símptomes resultat de l'abús de drogues, fàrmacs o alcohol;
- e. a la identificació de quadres psicològics de tensió provocats per la privació de llibertat;
- f. a l'aïllament dels reclusos sospitosos de patir malalties infeccioses o contagioses, en el període infecció, i a proporcionar-los un tractament adequat;
- g. a no aïllar els reclusos pel sol fet de ser seropositius;
- h. a la identificació de problemes de salut física o mental que puguin obstaculitzar la reinserció de l'interessat després de la seva posada en llibertat;
- i. a la determinació de la capacitat de l'interessat per treballar i fer exercici, i
- j. a la conclusió d'acords amb organismes del món exterior perquè el reclus pugui seguir els tractaments psiquiàtrics o mèdics que li són indispensables després de la seva posada en llibertat, si el reclus hi està d'acord.

43.1 El metge s'encarregarà de vigilar la salut física i mental dels reclusos i de visitar, en les condicions i amb una freqüència similars a les habituals al món exterior, els reclusos malalts, els qui declarin que estan malalts o ferits, i els qui requereixin una atenció especial.

43.2 El metge, o un infermer qualificat sota la responsabilitat del primer, prestarà especial atenció a la salut dels reclusos en condicions d'incomunicació, els visitarà diàriament i, quan ho sol·licitin els reclusos o el personal penitenciari, els proporcionarà assistència mèdica ràpida i tractament.

43.3 El metge presentarà un informe al director cada vegada que consideri que la salut física o mental d'un reclus corre un risc greu com a conseqüència de la prolongació de la detenció o amb motiu de qualsevol condició de la detenció, inclosa la incomunicació.

44. El metge o una autoritat competent inspeccionarà amb regularitat, o recollirà informació per altres mitjans i assessorarà el director sobre:

- a. la quantitat, la qualitat, la preparació i la distribució dels aliments i de l'aigua;
- b. la higiene i la netedat de la presó i dels reclusos;
- c. les instal·lacions sanitàries, la calefacció, la il·luminació i la ventilació de la presó, i
- d. la idoneïtat i la netedat de la roba dels reclusos i la roba de llit.

45.1 El director tindrà en compte els informes i consells del metge o de l'autoritat competent esmentats en les Normes 43 i 44 i, si aprova les recomanacions formulades, immediatament prendrà mesures per aplicar-les.

45.2 Si les recomanacions formulades pel metge escapen de la competència del director o si aquest no hi està d'acord, el director enviarà un informe amb la seva opinió i amb les recomanacions del metge a una autoritat superior.

Prestacions sanitàries

46.1 Els reclusos malalts que necessitin una assistència mèdica especial que no se'ls pugui oferir a la presó seran traslladats a altres establiments especialitzats o a hospitals civils.

46.2 Les presons que disposin d'instal·lacions hospitalàries pròpies vetllaran perquè estiguin degudament ateses i equipades per oferir als reclusos l'atenció i els tractaments apropiats.

Salut mental

47.1 Per a l'observació i el tractament de reclusos amb trastorns mentals o anomalies que no encaixin en la definició de la Norma 12 hi haurà presons o seccions especialitzades sota control mèdic.

47.2 El servei mèdic en l'entorn penitenciari assegurarà el tractament psiquiàtric de tots els reclusos que requereixin teràpia i prestarà especial atenció a la prevenció del suïcidi.

Altres qüestions

48.1 No se sotmetrà els reclusos a experiments sense el seu consentiment.

48.2 Estaran prohibits els experiments que puguin causar als reclusos lesions físiques, desequilibri mental o altres tipus de danys per a la salut.

Part IV

Bon ordre

Enfocament general

49. Es mantindrà l'ordre a la presó tenint en compte els requisits de seguretat i de disciplina, però al mateix temps s'asseguraran als reclusos unes condicions de vida que respectin la seva dignitat humana i se'ls oferirà un programa complet d'activitats, d'acord amb la Norma 25.

50. Sempre respectant els requisits d'ordre i de seguretat, els reclusos estaran autoritzats a discutir qüestions relatives a les seves condicions generals de

detenció i se'ls animarà a comunicar-se amb les autoritats penitenciàries sobre aquest tema.

Seguretat

51.1 Les mesures de seguretat aplicades als reclusos seran les mínimes necessàries per garantir la seguretat de la seva detenció.

51.2 Es complementarà l'ús de barreres físiques i d'altres mitjans tècnics amb una seguretat dinàmica exercida per membres del personal de vigilància que coneguin bé els reclusos al seu càrrec.

51.3 De seguida que sigui possible, s'avaluarà el reclus que acabi d'ingressar, a fi de determinar:

- a. el risc que suposaria per a la societat en cas de fuga;
- b. la probabilitat que intenti fugar-se, sol o amb l'ajut de còmplices de fora de la presó.

51.4 Se sotmetrà els reclusos a un règim de seguretat que correspongui al grau de risc identificat.

51.5 S'avaluarà regularment el nivell de seguretat necessari durant la detenció.

Protecció

52.1 De seguida que sigui possible després de l'ingrés del reclus, se l'avaluarà per determinar si representa un risc per a la seguretat dels altres reclusos, del personal penitenciari o de les persones que treballen a la presó o la visiten regularment, així com per establir si representa un risc per a ell mateix.

52.2 S'establiran procediments per garantir la seguretat dels reclusos, del personal penitenciari i de tots els visitants, així com també per reduir al mínim els riscos de violència i d'altres incidents que podrien amenaçar la seguretat.

52.3 Es faran tots els esforços possibles per permetre que els reclusos participin plenament i de manera segura en les activitats diàries.

52.4 Els reclusos es podran posar en contacte amb el personal penitenciari en tot moment, fins i tot durant la nit.

52.5 Dins les presons s'aplicarà també la legislació nacional en matèria de salut i de seguretat.

Mesures especials d'alta seguretat o protecció

53.1 Només en circumstàncies excepcionals es recorrerà a la utilització de mesures d'alta seguretat o protecció.

53.2 Quan s'apliquin aquestes mesures als reclusos, s'establiran procediments clars a seguir.

53.3 La legislació nacional determinarà la naturalesa d'aquestes mesures, la seva durada i els motius de la seva aplicació.

53.4 L'autoritat competent aprovarà, en cada cas i per un període determinat, l'aplicació d'aquestes mesures.

53.5 Tota decisió d'ampliació del període d'aplicació haurà de ser aprovada de nou per l'autoritat competent.

53.6 Aquestes mesures s'aplicaran a reclusos en particular i mai a grups de reclusos.

53.7 Tot reclus sotmès a aquestes mesures tindrà dret a presentar una denúncia d'acord amb el procediment previst en la Norma 70.

Inspeccions i registres

54.1 El personal s'atendrà a un procediment detallat quan porti a terme inspeccions:

a. dels llocs on viuen, treballen i es reuneixen els reclusos;

b. dels reclusos;

c. dels visitants i les seves pertinences, i

d. del personal penitenciari.

54.2 La legislació nacional establirà les situacions en les quals es poden portar a terme inspeccions i registres, així com també de quina naturalesa seran.

54.3 Es formarà el personal perquè porti a terme aquestes inspeccions amb la finalitat de detectar i prevenir qualsevol intent de fuga o d'amagar articles de contraban, però respectant al mateix temps la dignitat de les persones i les seves possessions personals.

54.4 No s'humiliarà les persones a les quals es registri.

54.5 El personal encarregat del registre serà del mateix sexe que la persona registrada.

54.6 El personal penitenciari no podrà examinar els orificis corporals.

54.7 Només un metge podrà portar a terme exàmens íntims en un procés de registre.

54.8 El reclus assistirà al registre dels seus efectes personals, llevat que ho impedeixin les tècniques del registre o danys potencials al personal.

54.9 En l'obligació de protegir la seguretat, es tindrà en compte el respecte a la intimitat de les visites.

54.10 Els procediments de control de les visites professionals –advocats, treballadors socials, metges, etc.– s'establiran d'acord amb els col·legis professionals corresponents, de manera que es trobi un equilibri entre la seguretat i el dret al secret professional.

Delictes

55. Tot presumpte delicte comès a la presó s'investigarà com es faria si se l'hagués comès en la societat lliure i de conformitat amb les lleis nacionals.

Disciplina i sancions

56.1 Els procediments disciplinaris seran mecanismes d'últim recurs.

56.2 En la mesura que sigui possible, les autoritats penitenciàries recorreran als mecanismes restauratius i la mediació per resoldre les seves diferències amb els reclusos i les discussions entre aquests.

57.1 Només es definiran com a infraccions disciplinàries els comportaments que constitueixin una amenaça a l'ordre i a la seguretat.

57.2 La legislació nacional determinarà:

- a. els actes o omissions dels reclusos que constitueixen infracció disciplinària;
- b. els procediments a seguir en matèria disciplinària;
- c. el tipus i durada de les sancions disciplinàries a imposar;
- d. l'autoritat competent per imposar-les, i
- e. el procediment per presentar recurs d'apel·lació.

58. Tota al·legació que un reclus ha infringit les normes disciplinàries es comunicarà ràpidament a l'autoritat competent, la qual posarà en marxa la investigació de seguida que sigui possible.

59. Tot reclus acusat d'una infracció disciplinària:

- a. serà informat immediatament, en una llengua que entengui i en detall, de la naturalesa de les acusacions presentades contra seu;
- b. disposarà d'un termini i de mitjans suficients per preparar la seva defensa;

c. estarà autoritzat a defensar-se, sol o amb assistència lletrada, quan l'interès de la justícia així ho exigeixi;

d. estarà autoritzat a sol·licitar la compareixença de testimonis i a interrogar-los o fer que se'ls interrogui; i

e. comptarà amb l'assistència gratuïta d'un intèrpret si no entén o no parla l'idioma que s'utilitza en la vista.

60.1 Tot càstig que s'imposi mitjançant sentència per una infracció disciplinària haurà de ser de conformitat amb les disposicions de la legislació nacional.

60.2 La severitat del càstig serà proporcional a la gravetat de la infracció.

60.3 Queden prohibits els càstigs col·lectius i físics, la reclusió en cel·les sense llum i qualsevol altra forma de càstig inhumà o degradant.

60.4 El càstig no suposarà mai la prohibició total dels contactes amb la família.

60.5 La mesura d'aïllament només es podrà imposar com a càstig en casos excepcionals i per un període definit i tan curt com sigui possible.

60.6 No s'utilitzaran mai com a càstig instruments d'immobilització.

61. El reclús declarat culpable d'infracció disciplinària tindrà dret a presentar recurs davant d'una autoritat superior competent i independent.

62. No s'utilitzarà mai cap reclús ni se li donarà autoritat en matèria de disciplina.

Doble incriminació

63. Cap reclús no podrà ser castigat dues vegades pel mateix acte o per la mateixa conducta.

Ús de la força

64.1 El personal penitenciari no usarà la força contra els reclusos, llevat en cas de defensa pròpia, d'intent de fuga o de resistència física activa o passiva a una ordre lícita, i sempre com a últim recurs.

64.2 La força utilitzada serà la mínima necessària i se l'exercirà pel període de temps més curt possible.

65. Hi haurà un procediment detallat sobre l'ús de la força que haurà de precisar:

- a. els diferents tipus de força que es poden utilitzar;
- b. en quines circumstàncies està autoritzat l'ús de cada tipus de força;
- c. els membres del personal que poden utilitzar els diferents tipus de força;
- d. el grau d'autoritat requerit per decidir l'ús de la força, i
- e. els informes que s'hauran de redactar després d'haver recorregut a la força.

66. El personal que estigui en contacte directe amb els reclusos haurà rebut formació en tècniques que permetin dominar els reclusos agressius amb un ús mínim de la força.

67.1 Els agents d'altres cossos de seguretat només intervindran a les presons en circumstàncies excepcionals.

67.2 Hi haurà un acord formal entre les autoritats penitenciàries i qualsevol altre cos de seguretat, llevat que les lleis nacionals ja en regulin la relació.

67.3 L'acord esmentat estipularà:

- a. en quines circumstàncies els cossos de seguretat poden entrar en una presó per resoldre una situació conflictiva;
- b. el grau d'autoritat que tindran aquests cossos de seguretat mentre es trobin dins de la presó i la seva relació amb el director d'aquesta;

- c. els diversos tipus de força que es poden utilitzar;
- d. les circumstàncies previstes per a l'ús de cada tipus de força;
- e. el grau d'autoritat requerit per decidir l'ús de la força, i
- f. els informes que s'hauran de redactar després d'haver recorregut a la força.

Instruments d'immobilització

68.1 Estarà prohibit l'ús de cadenes i de grillons.

68.2 Estarà prohibit l'ús de manilles, camises de força i altres instruments d'immobilització corporal, llevat que:

a. siguin necessaris per prevenir fugues durant un trasllat, i sempre que se'ls retiri quan el reclus comparegui davant d'una autoritat judicial o administrativa, llevat que aquesta autoritat decideixi altrament; o

b. per ordre del director, quan hagin fracassat altres mètodes de control, a fi d'impedir que el reclus es lesioni, lesioni altres persones o provoqui danys materials greus, i sempre que en aquestes circumstàncies el director informi immediatament el metge i envii un informe a una autoritat penitenciària superior.

68.3 No s'utilitzaran els instruments d'immobilització més temps del que sigui estrictament necessari.

68.4 La manera en què s'utilitzaran els instruments d'immobilització estarà recollida en la legislació nacional.

Armes

69.1 Llevat de casos d'emergència, el personal penitenciari no portarà armes de foc dins del territori de la presó.

69.2 Estarà prohibit que persones que estiguin en contacte amb els reclusos portin cap mena d'armes, incloses les porres, en el territori de la presó, llevat que ho hagin de fer per raons de seguretat en un incident concret.

69.3 No se subministraran als membres del personal armes per a l'ús de les quals no hagin estat formats.

Sol·licituds i queixes

70.1 Els reclusos podran presentar, individualment o com a grup, sol·licituds o queixes al director de la presó o a qualsevol autoritat competent.

70.2 Quan la mediació sembli ser el mètode més apropiat, serà la primera via que s'adoptarà.

70.3 Quan es denegui una sol·licitud o es rebutgi una queixa, se'n comunicaran els motius al reclus, qui tindrà dret a presentar un recurs davant d'una autoritat independent.

70.4 No es castigarà cap reclus per haver presentat una sol·licitud o una queixa.

70.5 L'autoritat competent tindrà en compte qualsevol queixa presentada per escrit per familiars dels reclusos perquè aquests considerin que s'han violat els drets del reclus.

70.6 Ni cap representant jurídic ni cap organització de suport als reclusos podrà presentar una queixa en nom d'un reclus sense el seu consentiment.

70.7 Els reclusos tindran dret a rebre assessorament jurídic sobre queixes i recursos, així com també assistència jurídica quan l'interès de la justícia així ho requereixin.

Part V

Gestió i personal

El treball penitenciari com a servei públic

71. Les presons estaran sota la responsabilitat de les autoritats públiques i estaran separades de les institucions militars, policials o judicials.

72.1. Les presons es gestionaran en el context d'un marc ètic que reconegui l'obligació de tractar amb humanitat tots els reclusos i de respectar-ne la dignitat personal.

72.2 El personal de la presó tindrà una idea clara dels objectius del sistema penitenciari. Els directors marcaran el camí a seguir per assolir eficaçment aquests objectius.

72.3 El personal penitenciari no és un simple guardià de presons i en les seves funcions tindrà en compte que l'objectiu és facilitar la reinserció dels reclusos en la societat quan acabin la condemna, mitjançant un programa positiu d'atenció i d'assistència.

72.4 El personal portarà a terme la seva feina respectant les normes professionals i personals.

73. Les autoritats penitenciàries concediran una gran importància a l'observació de les normes aplicables al personal.

74. Es prestarà especial atenció a la gestió de les relacions entre els reclusos i el personal en contacte directe amb els reclusos.

75. El personal, en tota circumstància, es comportarà i portarà a terme les seves tasques de manera que el seu exemple exerceixi una influència positiva en els reclusos i en susciti el respecte.

Selecció del personal penitenciari

76. Se seleccionarà acuradament el personal, que tindrà una formació adequada, tant en el marc d'una instrucció prèvia com en el de la formació continua, i se'l remunerarà com a un treballador professional i tindrà un estatus respectat en la societat civil

77. Quan se seleccioni el personal, les autoritats penitenciàries insistiran en qualitats com ara la integritat i la qualitat humana i professional, i en les aptituds necessàries per complir les complexes tasques que haurà de portar a terme.

78. Generalment, es faran contractes fixos als membres del personal penitenciari, que tindran estatut de funcionaris públics subjectes només a bona conducta, eficiència, bona salut física i mental i un nivell adequat de formació.

79.1 La remuneració serà suficient per atraure i conservar el personal adequat.

79.2 Els beneficis i les condicions de contractació reflectiran la naturalesa exacta del seu treball com a membres d'un cos de seguretat de l'Estat.

80. Quan calgui contractar personal a temps parcial, també s'aplicaran els criteris anteriors en la mesura que sigui possible

Formació del personal penitenciari

81.1 Abans que el personal comenci a complir les seves funcions, se li impartirà un curs de formació sobre les seves tasques generals i específiques, i se li exigirà que superi exàmens teòrics i pràctics.

81.2 La direcció garantirà que, al llarg de tota la seva carrera, tots els membres del personal mantinguin i millorin els seus coneixements i aptituds professionals mitjançant l'assistència a cursos organitzats periòdicament a aquests efectes.

81.3 Els membres del personal que hagin de treballar amb grups específics de reclusos, com ara estrangers, dones, menors o malalts mentals, rebran una formació específica per a la seva feina especialitzada.

81.4 La formació de tots els membres del personal inclourà el coneixement de les normes i els convenis internacionals i regionals sobre drets humans, en particular la Convenció Europea de Drets Humans i la Convenció Europea per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o Tractes Inhumans o Degradants, així com també l'aplicació de les Normes Penitenciàries Europees.

Gestió de la presó

82. Se seleccionarà i nomenarà el personal de manera igualitària, sense discriminació per raons de sexe, raça, color, llengua, religió, ideologia, origen nacional o social, pertinença a minoria nacional, fortuna, lloc de naixement o cap altre condició.

83. Les autoritats penitenciàries promouran sistemes d'organització i gestió que:

a. garanteixin una adequada gestió de les presons d'acord amb estàndards elevats que s'atenguin als tractats internacionals i nacionals sobre drets humans; i

b. facilitin la bona comunicació entre les presons i entre les diferents categories de personal en cadascuna, així com la bona coordinació entre els departaments que, dins i fora de la presó, presten serveis als reclusos, en particular en matèria d'atenció social i reinserció.

84.1 Tota presó tindrà un director, capacitat per al seu càrrec pel seu caràcter, la seva capacitat de gestió, i la seva formació professional i experiència.

84.2 Els directors seran nomenats a jornada completa i amb dedicació exclusiva a les seves funcions.

84.3 Les autoritats penitenciàries asseguraran que la presó estigui en tot moment a càrrec del director, d'un director substituït o d'un funcionari autoritzat.

84.4 Quan un director sigui responsable de més d'una presó, a més a més hi haurà sempre un funcionari responsable de cada presó.

85. El personal penitenciari estarà integrat per una proporció equilibrada d'homes i de dones.

86. Es prendran mesures perquè la direcció consulti amb el personal, a títol col·lectiu, qüestions generals i, especialment, assumptes relatius a les condicions laborals.

87.1 Es prendran mesures per fomentar una bona comunicació entre els administradors, la resta del personal, els organismes externs i els reclusos en la mesura que sigui possible.

87.2 El director, els administradors i la majoria de la resta del personal de la presó parlaran l'idioma que utilitzi la majoria dels reclusos, o un idioma que la majoria entengui.

88. Les Normes Penitenciàries Europees s'aplicaran també a les presons de gestió privada, si n'hi ha.

Personal especialitzat

89.1 En la mesura que sigui possible, el personal comptarà amb un nombre suficient d'especialistes, com ara psiquiatres, psicòlegs, treballadors socials, ensenyants, instructors tècnics, professors i monitors d'educació física i esportiva.

89.2 Quan sigui possible, es fomentarà la participació de voluntaris adequats, a temps parcial, en les activitats dels reclusos.

Comunicació amb la població

90.1 Les autoritats penitenciàries informaran contínuament el públic dels objectius del sistema penitenciari i del treball que porta a terme el personal de la presó, a fi d'aconseguir que la gent entengui millor el paper que desenvolupa la presó en la societat.

90.2 Quan sigui convenient, les autoritats penitenciàries fomentaran el voluntariat a les presons entre els membres de la societat civil.

Investigació i avaluació

91. Les autoritats penitenciàries donaran suport a un programa d'investigació i avaluació de l'objectiu de les presons, el seu paper en una societat democràtica i el grau de compliment dels seus objectius.

Part VI

Inspecció i control

Inspecció governamental

92. Un organisme governamental inspeccionarà regularment les presons per valorar si se les gestiona de conformitat amb les disposicions legals nacionals i internacionals i de conformitat amb aquestes Normes.

Control independent

93.1 Un o més d'un organisme independent controlarà i analitzarà les condicions de detenció i de tractament dels reclusos, i les conclusions a què arribi seran de coneixement públic.

93.2 Es fomentarà que l'esmentat organisme independent de control col·labori amb els organismes internacionals legalment autoritzats a visitar les presons.

Part VII

Reclusos a l'espera de judici

Situació dels reclusos a l'espera de judici

94.1 A efectes d'aquestes Normes, s'anomena reclusos "a l'espera de judici" els reclusos que estan detinguts provisionalment per ordre judicial prèvia a un judici o a una condemna.

94.2 Els països podran decidir si consideren reclusos a l'espera de judici els reclusos que ja han estat declarats culpables i condemnats però que tenen una apel·lació pendent de resolució.

Enfocament relatiu als reclusos a l'espera de judici

95.1 La possibilitat que en el futur es pugui condemnar els reclusos a l'espera de judici per un delictes penal influirà en el seu règim.

95.2 Les normes d'aquesta part fan referència a mesures de salvaguarda addicionals per als reclusos que encara no han estat sotmesos a procés judicial.

95.3 Pel que fa al tractament dels reclusos a l'espera de judici, les autoritats es guiaran per les normes que s'apliquen a tots els reclusos i permetran que els reclusos a l'espera de judici participin en les diferents activitats que aquestes normes preveuen.

Allotjament

96. En la mesura que sigui possible, als reclusos a l'espera de judici se'ls donarà l'opció de disposar de cel·les individuals, llevat que es consideri més convenient que comparteixin cel·la amb altres reclusos a l'espera de judici, o llevat que un tribunal dicti una ordre específica sobre la manera en què s'ha d'allotjar el reclus en qüestió.

Roba

97.1 Es permetrà que els reclusos a l'espera de judici vesteixin la seva pròpia roba, sempre que sigui adequada per a la presó.

97.2 Als reclusos a l'espera de judici que no posseeixin roba adequada se'ls proporcionarà roba que no sigui l'uniforme que porten els reclusos condemnats.

Assessorament jurídic

98.1 S'informarà explícitament els reclusos a l'espera de judici del seu dret de sol·licitar assessorament jurídic.

98.2 Es donaran facilitats als reclusos a l'espera de judici perquè puguin preparar la seva defensa i reunir-se amb els seus advocats.

Contacte amb el món exterior

99. Llevat que hi hagi una prohibició específica dictada per una autoritat judicial, durant un període de temps determinat i per a un cas concret, els reclusos a l'espera de judici:

- a. rebran visites i es podran comunicar amb la seva família i amb altres persones en les mateixes condicions en què ho facin els reclusos condemnats;
- b. podran rebre més visites i tenir més accés a altres formes de comunicació; i
- c. tindran accés a llibres, diaris i altres mitjans informatius.

Treball

100.1 S'oferirà als reclusos a l'espera de judici la possibilitat de treballar, tot i que no estaran obligats a fer-ho.

100.2 Si decideixen treballar, se'ls aplicaran totes les disposicions de la Norma 26, inclosa la referent a la remuneració.

Accés al règim per a reclusos condemnats

101. Si un reclus a l'espera de judici sol·licita accedir al règim per a reclusos condemnats, les autoritats de la presó, en la mesura que sigui possible, li ho permetran.

Part VIII

Objectiu del règim per a reclusos condemnats

102.1 A més de les normes que s'apliquen a tots els reclusos, el règim per a reclusos condemnats estarà dissenyat per ajudar-los a fer una vida responsable i allunyada de la delinqüència.

102.2 L'empresonament és, per la privació de llibertat que suposa, un càstig en si mateix. Per aquesta raó, el règim per als reclusos condemnats no agreujarà el patiment que l'empresonament ja comporta.

Aplicació del règim per a reclusos condemnats

103.1 El règim per a reclusos condemnats es començarà a aplicar en el moment que un reclus ingressi a la presó en qualitat de condemnat, llevat que ja se l'hagi començat a aplicar abans.

103.2. De seguida que sigui possible després de l'ingrés del reclus condemnat, es redactarà un informe que inclogui la seva situació personal, el pla individual d'execució de la pena proposat per a ell, i l'estratègia a seguir per preparar la seva posada en llibertat.

103.3 Es fomentarà la participació dels reclusos condemnats en la preparació del seu pla individual d'execució de la pena.

103.4 En la mesura que sigui possible, el pla esmentat inclourà:

- a. treball;
- b. formació;
- c. altres activitats, i
- d. preparació per a la posada en llibertat.

103.5 El règim dels reclusos condemnats també pot tenir l'ajut de treballadors socials, metges i psicòlegs.

103.6 El règim dels reclusos condemnats inclourà un sistema de permisos de sortida de la presó.

103.7 Els reclusos que ho desitgin podran participar en un programa de justícia restitutiva i de reparació d'infraccions.

103.8 Es prestarà especial atenció a la confecció de règims i plans individuals apropiats per als condemnats a cadena perpètua i a períodes d'empresonament llargs.

Aspectes organitzatius de l'empresonament dels reclusos condemnats

104.1 En la mesura que sigui possible i d'acord amb les disposicions de la Norma 17, s'utilitzaran presons diferents o seccions separades d'una presó per facilitar la gestió dels diferents règims de detenció segons les diferents categories de reclusos.

104.2 Es preveuran procediments per establir i revisar periòdicament els plans individuals dels reclusos després d'examinar els informes pertinents i de consultar el personal corresponent i el reclus mateix, que hi haurà de participar en la mesura que sigui possible.

104.3 Aquests informes inclouran els informes redactats pel personal directament responsable del reclus.

Treball dels reclusos condemnats

105.1 Un programa sistemàtic de treball contribuirà a assolir els objectius del règim per a reclusos condemnats.

105.2 Es podrà obligar a treballar els reclusos condemnats que no hagin assolit l'edat de jubilació, però sempre tenint en compte l'opinió del metge sobre les seves condicions de salut físiques i mentals.

105.3 Quan s'obligui a treballar els reclusos condemnats, les seves condicions laborals s'ajustaran a les normes i controls vigents en el món exterior.

105.4 Quan els reclusos condemnats participin en programes de formació o d'altra mena durant el seu horari de treball com a part del seu pla individual, se'ls remunerarà com si estiguessin treballant.

105.5 Part de la remuneració o dels estalvis que puguin aconseguir els reclusos condemnats es podrà utilitzar a efectes de reparació, si així ho ordena un tribunal i el reclus ho accepta.

Educació dels reclusos condemnats

106.1 Constituirà una part essencial del règim dels reclusos condemnats un programa sistemàtic de formació que inclogui el desenvolupament d'aptituds amb l'objectiu de millorar el nivell general de formació dels reclusos, així com la seva perspectiva de fer una vida responsable i allunyada de la delinqüència.

106.2 Es fomentarà la participació en els programes de formació de tots els reclusos condemnats.

106.3 Els programes de formació per a reclusos condemnats estaran dissenyats d'acord amb la durada de la seva estada a la presó.

Posada en llibertat dels reclusos condemnats

107.1 S'ajudarà els reclusos condemnats, amb antelació a la seva posada en llibertat i amb procediments i programes especials, a preparar-se per abandonar la presó i fer una vida en societat respectuosa de les lleis.

107.2 En particular, en el cas dels reclusos amb condemes de llarga durada, es prendran mesures per a la seva reinserció gradual en la societat lliure.

107.3 Aquest objectiu es podrà complir mitjançant programes previs a la posada en llibertat, executats a la presó, o mitjançant la concessió de permisos condicionals supervisats i amb suport social.

107.4 Les autoritats penitenciàries treballaran en estreta col·laboració amb els serveis i organismes encarregats de supervisar i assistir els reclusos posats en llibertat perquè es puguin reinserir en la comunitat i, en particular, en relació amb l'entorn familiar i laboral.

107.5 Els representants d'aquests serveis i organismes podran visitar les presons i els reclusos tantes vegades com calgui a fi d'ajudar-los a preparar-se per a la posada en llibertat i planificar futurs programes de suport.

Part IX

Actualització de les Normes

108. Les Normes Penitenciàries Europees s'actualitzaran periòdicament.